

HEINOLAN SINITAIPALEEN ASEMAKAAVA-ALUE: EHDOTUS LUONNONSUOJELUALUEIDEN RAJAUKSISTA

Marko Vauhkonen
17.2.2009

1 JOHDANTO

Heinolan kaupunki laatii asemakaavaa ja asemakaavan muutosta Sinilähteen kaupunginosassa sijaitsevalle Sinitaipaleen alueelle. Asemakaavaa varten tehtiin vuonna 2005 luonto- ja maisemaselvitys, jota täydennettiin liito-oravan osalta vuonna 2007 (Suunnittelukeskus Oy). Täydennyksiä tehtiin myös vuonna 2008 liito-oravan, lepakoitten ja viitasammakon sekä pesimälinnuston osalta (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy).

Vuosien 2005–2008 selvitykset osoittivat Sinitaipaleen alueella olevan runsaasti erilaisia luontoarvoja. Pienialaiset tai paikallisesti arvokkaat luontokohteet tai lajiesiintymät voidaan yleensä huomioda asemakaavassa esimerkiksi luo-merkinnöillä. Sinitaipaleen alueella on lisäksi kaksi laajempaa, luontoarvoiltaan poikkeuksellisen monipuolista aluetta, jotka on perusteltua osoittaa kaavassa luonnonsuojelualueiksi (SL). Heinolan kaupunki tilasi Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä ehdotuksen näiden luonnonsuojelualueiden rajauksista. Työn on tehnyt FM Marko Vauhkonen.

2 EHDOTETUT LUONNONSUOJELUALUEET PERUSTELUINEEN

Ehdotus luonnonsuojelualueista perustuu vuoden 2008 luontoselvitysten tietoihin sekä Marko Vauhkonen havaintotietoihin noin 15 vuoden ajalta. Rajausehdotukset tarkastettiin maastossa 14.2.2009.

Ehdotetun **Sinilähteen luonnonsuojelualueen** rajausta ilmenee kuvasta 1. Punaisella viivalla rajatun alueen pinta-ala on 5,61 hehtaaria.

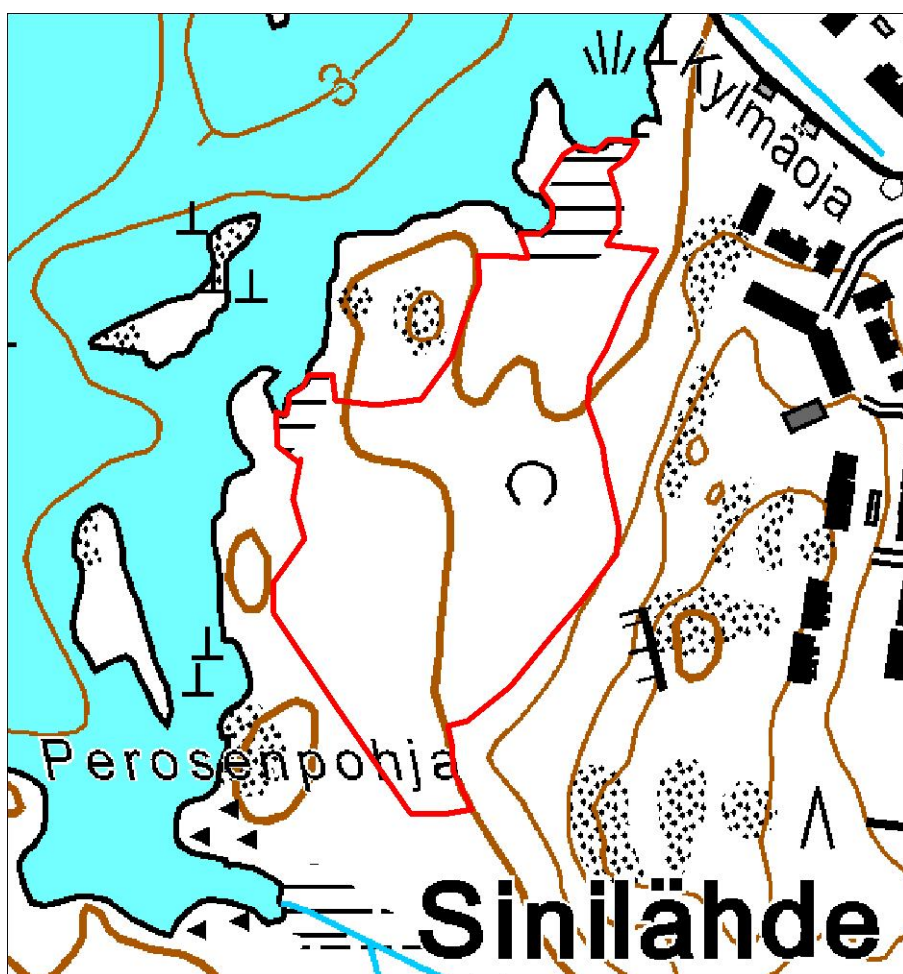
Ehdotettu luonnonsuojelualue on koivuvaltaista metsää, jossa kasvaa myös paljon haapaa sekä vähän muita lehtipuita ja mäntyä. Kuusta alueella kasvaa vain vähän, joskin kuusialikasvosta on kehittymässä siellä täällä. Paikoin tiheän pensaskerroksen muodostavat mm. tuomi, pihlaja, korpipaatsama, lehtokuusama, taikinamarja ja herukat. Kasvillisuus vaihtelee tuoreesta ja lehtomaisesta kankaasta lehtoon. Lehdot on kokonaisuudessaan luokiteltu Suomessa uhanalaiseksi luontotyyppiä.

Ehdotetun rajauksen sisältä löydettiin keväällä 2008 kaksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Lisäksi alueella on useita kolopuita, jotka sopivat monille linnuille, liito-oravalle ja lepakoille. Lepakkoselvityksessä tehtiin havaintoja pohjanlepakoista ja viiksisiipoista. Rajauksen pohjoisosassa sijaitsevista lahdelmista todettiin olevan

viitasammakon kutupaikkoja. Viitasammakko on EY:n luontodirektiivin liitteen IV(a) laji.

Ehdotettu luonnonsuojelualue on tärkeä myös linnuston kannalta. Vuonna 2008 alueella todettiin luonnonsuojeluasetuksella uhanalaiseksi säädetyn pikkutikan sekä silmälläpidettäväksi ja alueellisesti uhanalaiseksi luokitellun harmaapäätikan reviirit. Alueen merkitys lahosta lehtipuusta riippuvaisille lintu- ja muille eliölajeille tulee kasvamaan puuston ikääntyessä.

Ehdotetulla luonnonsuojelualueella sijaitsevien nykyisten polkujen käyttö ja kunnossapito ei ole uhka luontoarvojen säilymiselle. Jos alueelle halutaan rakentaa uusi kevyenliikenteen väylä, tulisi se suunnitella mahdollisimman kapeana, nykyisiä polkuja ja vanhaa ajouraa hyödyntäen. Erikseen on varmistettava, että väylän kohdalle ei jää liito-oravan pesäpuita eikä tärkeitä suoja- tai ruokailupuita. Väylän valaistusta suunniteltaessa tulisi huomioida lepakot.

Kuva 1. Ehdotettu Sinilähteen luonnonsuojelualue. Mittakaava 1:5000.

Ehdotetun **Sääksenkyntien luonnonsuojelualueen** rajausta ilmenee kuvasta 2. Yhteensä punaisella viivalla rajatun alueen pinta-ala on 4,76 hehtaaria. Lisäksi kuvaan on rajattu punaisella katkoviivalla kaksi metsäkuviota sekä saaret ja vesialue, jotka voidaan liittää luonnonsuojelualuevaraukseen, jos ne ovat kaupungin omistamia.

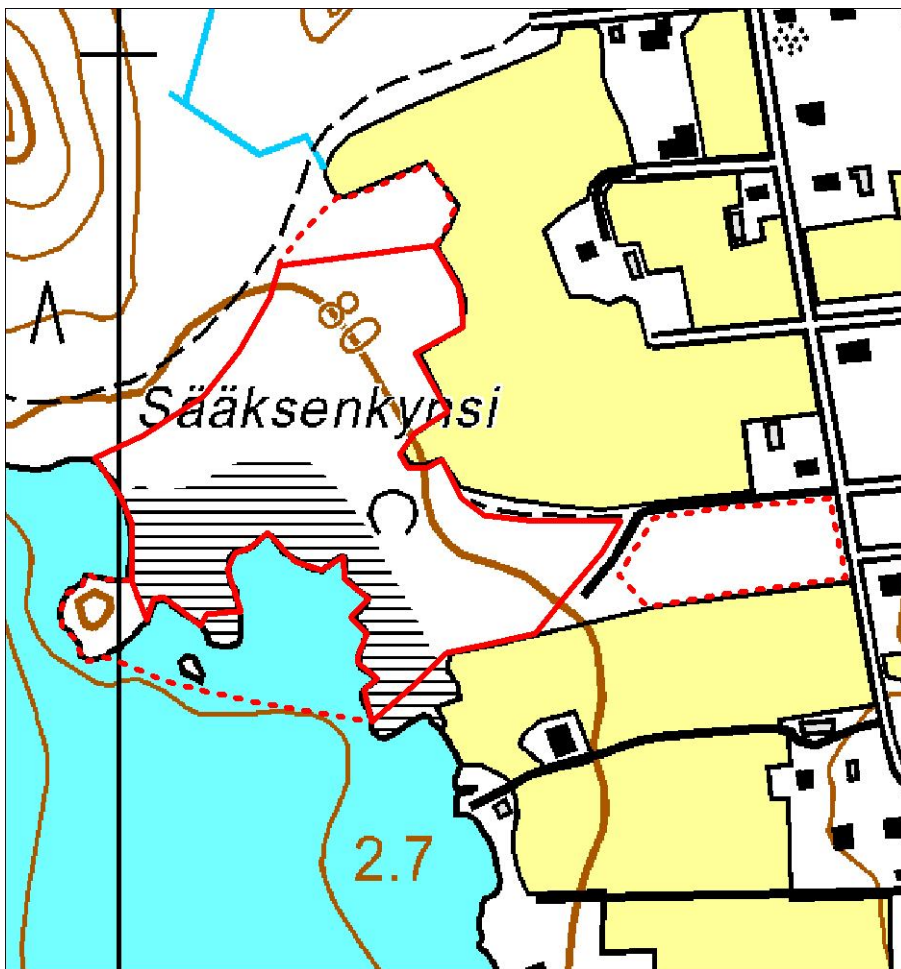
Ehdotettu luonnonsuojelualue on koivuvaltaista metsää, jossa kasvaa myös haapaa, harmaaleppää, pihlajaa, tuomea, raitaa ja rannan lähellä muitakin pajuja. Mäntyä alueella kasvaa vain paikoin ja kuusta hyvin vähän. Kasvillisuus vaihtelee lehtomaisesta kankaasta tuoreeseen ja kosteaan lehtoon. Sekä tuoreet keskiravinteiset lehdot että kosteat runsasravinteiset lehdot on luokiteltu Suomessa uhanalaisiksi luontotyypeiksi. Sääksenkyntien lehdossa esiintyvät mm. Heinolassa harvinaiset kullero ja mätässara.

Sääksenkyntien ranta-alueella on edustava keskiravinteinen luhtaneva. Suolta on tavattu mm. Heinolassa harvinainen lettosiipisammal. Luhtanevat on luokiteltu Etelä-Suomessa silmälläpidettäväksi luontotyypeiksi. Heinolassa varsinkin ravinteisten soiden suojelutarve on suuri, sillä luonnontilaisia soita on seudulla hyvin vähän ja nekin ovat tavallisesti karuja. Sääksenkyntien suo- ja vesialueella esiintyy täplälampikorento, joka on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji.

Sääksenkyntien alueella on entistä hakamaata, jossa aiempi karjan laidunnus on vaikuttanut kasvillisuuteen. Entisellä hakamaa-alueella on paljon lahoppua, joka on tärkeää monille uhanalaisille eliölajeille. Alueen kolopuut sopivat monille linnuille, liito-oravalle ja lepakoille.

Ehdotettu luonnonsuojelualue on tärkeä myös linnuston kannalta. Vuonna 2008 alueella todettiin luonnonsuojeluasetuksella uhanalaiseksi säädetyn pikkutikan sekä silmälläpidettäväksi luokitellun pikkusiepon reviirit. Alueen puissa on myös luonnonsuojeluasetuksella erityisesti suojeltavaksi säädetyn valkoselkätikan ruokailujälkiä. Sääksenkyntien rantasuolla pesi alueellisesti uhanalainen taivaanvuohi. Lepakkoselvityksessä havaittiin rannoilla saalistavia vesisiippoja ja metsissä tehtiin havaintoja pohjanlepakoista ja viiksisiipoista.

Ehdotetulla luonnonsuojelualueella sijaitsevien nykyisten venepaikkojen, kulkureittien, polkujen sekä sähköjohdon käyttö ja kunnossapito eivät uhkaa luontoarvojen säilymistä. Alueelle ei tulisi suunnitella uusia kulkureittejä tms.

Kuva 2. Ehdotettu Sääksenkynnen luonnonsuojelualue. Katkoviivoilla on merkitty mahdolliset lisäalueet. Mittakaava 1:5000.